

Les 10 Het hart van het onderricht

Alfabet (varṇamālā of akṣaramālā) les 10									
klinkers (stemh.) hrasvaḥ (kort) svaraḥ hrasvāḥ svarāḥ (mv, 1e)	अ a	आ ā ा	इ ि इ	ई ि ई	उ u उ	ऊ ū ू	ऋ ṛ ृ	ॠ ṛ ृ	। ल
dubbelklinkers (stemh.) dīrghaḥ (lang) svaraḥ (ev) dīrghāḥ svarāḥ (mv, 1e nv)			ए e ऐ	ऐ ai ई	ओ o औ	औ au औ			। लृ
	: ḥ	म् ँ म्							
			Stemh .	Stemh.	Stemh.	25 medeklinkers (vol contact)			
Keel	क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa	gutturaal		ज jñ	
zacht gehemelte	च ca	छ cha	ज ja	झ jha	ञ ña	palataal		क्ष kṣa	
hard gehemelte	ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa	retroflex, cerebraal		त्य tyā	
Tanden	त ta	थ tha	द da	ध dha	न na	dentaal		avagraha ' s	
Lippen	प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma	labiaal		ङ्ग ṅga	
								श्र śra	
semi klinkers (stemh.)		य ya	र ra	ल la	व va	Beetje contact			
s klanken		श śa	ष ṣa	स sa		Beetje open			
aspiraant (stemh.)	ह ha								

Voorvoegsels zijn belangrijke indicatoren voor betekenis in **vedānta**. Ze kennen vaak een overlap, maar er zijn zeker patronen te herkennen.

adhiṣṭhāna

adhi op, boven, bovenop, over, bij, betreffende, gericht op

sthāna (n.) plaats, het staan -> (**adhi**)ṣṭhāna.

Betreffende (**adhi**) het staan. Oftewel: **adhiṣṭhāna** de basis van het bestaan: bewustzijn, **brahmātmā**, de basis van alles.

Met betrekking tot dat wat 'staat'. Wat fier overeind staat, de werkelijkheid zelf. Dat wat niet weg kan. Dat wat er altijd moet zijn voor iets om er te zijn: Aangezien het zelf-evident

is dat ik bewust ben vertelt **vedānta** mij dat, de **ātman** (het zelf) bewustzijn is, de **adhiṣṭhāna**, de grond van alles, het volle bestaan zelf! De **adhiṣṭhāna**, dat wat het dragende substraat is.

- touw is **adhiṣṭhāna** van slang-illusie
- bewustzijn is de **adhiṣṭhāna** van mind-wereld-ervaring

Interne sandhi-regel i, ī, u, ū, ṛ, ṛī, ḷ (alle klinkers behalve a en ā), k of r + s = idem + ṣ

ṛṣi ziener

yoga iets verkrijgen, verbinden met - **kṣema** veiligheid, veiligstellen,
behouden of rust, ‘erin berusten’.

Drie niveau’s:

I: Met wereldse actie **yoga** (bindende verlangens **kāmya karma**, van (**kāma**, verlangen), iets willen verkrijgen. Dit willen vasthouden voor veiligheid (**kṣema**): Valkuil: Het kan frustreren als je niet krijgt wat je wilt of stress opleveren, om iets te behouden.

II: Met devotionele actie **yoga** (niet bindende verlangen, **niṣkāma karma**, van **nis** ‘uit, voort, weg van’) iets subliemers willen verkrijgen: **karma yoga**. Ik draag mijn acties op aan het veld, **īśvara** zonder te hechten aan het resultaat. Dit maakt mij licht en objectief. Waar verlang ik in deze fase naar: Purificatie van het innerlijk instrument geest (**antaḥkaraṇa śuddhi**), die onzuiverheden (**malāḥ, mv** van **mala**, onzuiverheid) heeft opgeruimd. Dit is nodig om:

III: Mij te verbinden met kennis: **jñāna yoga**. In dit verband betekent **yoga** het verbinden (ontdekken van) met de kennis dat ik oneindig puur (als gewaarzijn) ben en **kṣema**: ‘het erin berusten’.

(lees eventueel bhagavad gītā 9.22)

.... **yoga-kṣemaṁ vahāmyaham**

vah (1) dragen, transporteren, leiden

Kṛṣṇa zegt hier (eerste deel vers): Zij die hun mind op mij richten ‘het goddelijke bewustzijn’ (**yoga**), die altijd (**nitya**) aanwezig zijn ‘wetende ik ben vrij bewustzijn’, kortom die devoot zijn aan mij en daarmee aan het zelf, voor hen (laatste deel) blijf ik zorg dragen voor deze verbondenheid (**yoga**) en laat ik hen erin berusten (**kṣema**).

Sandhi-regel ṣ + t/th = ṣ + ṭ/ṭh

adhiṣṭhāna

jñāna-niṣṭhā (standvastigheid, gevestigd zijn, **niṣṭhā** in kennis)

brahmaniṣṭhā (standvastig als **brahman**, gevestigd als **brahman**, één

van de genoemde drie eigenschappen van een **vedānta-guru**).

ātmaniṣṭhā (standvastig als zelf, gevestigd als zelf).

dr̥ṣṭi (f.) oog, het zien, blik, visie - **sr̥ṣṭi** (f.) schepping, verschijning

‘Waarnemen is creëren’. Verwijst naar ‘de beweging’ subtiel -> grof. De schepping komt en gaat in oneindig bewustzijn. Dat tegenover de gangbare wetenschappelijke intuïtie, dat bewustzijn ontstaat uit een of andere (emergente beweging van de stoffelijke, neurale hersenprocessen): **sr̥ṣṭi** - **dr̥ṣṭi**

Schrijven

adhiṣṭhāna, ṛṣi, kṣema & yoga

अधिष्ठान, ऋषि, क्षेम & योग

‘*Dé Vedantische methode*’

adhyāropa apavāda

adhyāropa super(im)positie

adhi bovenop, betreffende

ā bevestigend, zeker, volledig

ropa gelegd Een afgeleide van $\sqrt{\text{ruh}}$ (1) er op leggen, beklimmen, opstijgen, opspringen, bestijgen.

ropa is een soort voltooid deelwoord (een **ppp** in het Sanskriet).

Zo’n voltooide tijd is belangrijk voor acceptatie. Het is ontologisch, zijn-technisch, al voltooid.

Als iets aan of in mij verschijnt, zelfs een gedachte, is het er al, het is al geaccepteerd. Wie ben ik me er dan tegen te verzetten.

Bijv. het is verschenen. Ik heb het 'ingezien'. Ik heb het 'begrepen'. Ook **pūrṇa** is een voltooid deelwoord van vullen (**ṽpṛ**) en betekent letterlijk 'gevuld' ipv. 'vol'. We gaan dit in les 11 uitwerken!

'Er zeker/volledig bovenop gelegd': superimpositie of superpositie.

Er is iets vreemds aan de hand met **adhyāropa**. Hoe kun je iets leggen op alles dat is. Op dat wat al vol (**pūrṇa**) is? Is dat wat er geheel bovenop gelegd is dan wel echt? Het moet niets anders zijn dan een uitdrukking van de **adhiṣṭhāna**, zelf, ikzelf, het bestaan zelve, schijnend als bewustzijn.

Vandaar **adhyāropa apavāda** Ontkennen, weerleggen (**apavāda**) van wat er zeker bovenop gelegd lijkt te zijn (**adhyāropa**), wat er 'ingeklommen is'.

apavāda

apa Weg van, uit, terug.

vāda Discours, dat wat besproken kan worden (van **√vad** (1) spreken).

apavāda Weg van dat wat besproken kan worden, 'weersproken, ontkennen, weerleggen'. Kennen, weten wat de status van een object dat besproken kan worden. Het is een cognitieve correctie. Wat ik eerst als echt beoordeelde, kan ik nu beoordelen als relatief echt.

Het is natuurlijk niet iets wegduwen, geen escapisme, of verwachting dat er in vrijheid iets verdwijnt. Het enige dat verdwijnt zijn mijn psychologische complexen en irrelevante angsten en verlangens 😊.

Alles wat 'erop gelegd' is, cq. alles wat de mind denkt, voelt, ervaart, zich voorstelt mag ontkend worden, mag gezien worden als **mithyā**, vaak vertaald als 'vals'. Wat is dat 'vals' hier?

mithyā I

mithyā **√mith** is de enige wortel waar het van kan zijn afgeleid. (In de traditie, in de commentaren, de **bhāsya**'s wordt deze etymologische uitleg niet gebruikt!!)

Het Monnier Williams woordenboek geeft betekenissen als: Verenigen, paren, koppelen, ontmoeten (als vriend of tegenstander), afwisselen, een confrontatie aangaan. Bijvoorbeeld: **mithuna** betekent zowel een paar als copuleren, sex. **√mith** drukt dus een relatie uit! Wat de werkelijkheid betreft drukt het de vreemde, schijnbare relatie uit tussen echt en relatief echt! Dat is de 'non-duale verhouding'.

Wat is toch die vreemde relatie tussen wat werkelijk is (**satya**) en wat afhankelijk werkelijk is (**mithyā**)? En wat is niet-bestaan (**asat**)?

Mithyā, dat afhankelijke wat op zichzelf lijkt te staan als object, maar in werkelijkheid niets anders is dan het zelf, bewustzijn de **adhiṣṭhāna**, de basis. **Satya mithyā**, de non-duale, schijnbare relatie tussen het pure echte bestaan (**satya**) én het schijnbare, empirische, relatieve, afhankelijke, veranderlijke, vergankelijke echte (**mithyā**).

Ontkennen, **apavāda** betekent hier dus niet: 'Zeggen dat het niet bestaat (**asat**)'. Ontkennen betekent hier: 'Het is niet wat ik dacht dat het is'. Zoals in de **vedānta**-les als voorbeeld: 'Een tafel is hout is atomen is quantumdeeltjes is info, is intelligentie, is eigenlijk de **adhiṣṭhāna** puur bewustzijn'. *Elk niveau is de subtielere **adhiṣṭhāna** van het grovere niveau dat erop gebaseerd is.* Daarom wordt **mithyā** formeel in **vedānta** gedefinieerd als: niet **sat** het bestaan, en niet **asat**, niet-bestaan.

Formeel gekarakteriseerd/ gedefinieerd als: **sat asat vilakṣanam mithyā**

De zinsopbouw of volgorde van woorden (syntaxis) zijn geen vaste regels in het Sanskriet, maar er zijn wel patronen te herkennen. Het onderwerp staat in definities vaak na het gezegde.

lakṣana (n.) Definitie, karakteristiek, betekenis.

vi-lakṣana (n.) Afwijkende definitie, afwijkende betekenis.

Letterlijk: '**Mithyā** is verschillend in betekenis van zowel **sat** als van **asat**'.

Mithyā is geen toestand, het is een ontologische status, het is weten dat en hoe het **satya** is, en volledig afhankelijk van zijn bestaan van **satya**.

We zouden kunnen zeggen: **Mithyā** is dat wat 'niet op zichzelf staat', omdat het in zijn basis (**adhiṣṭhāna**) echt (puur bestaan-bewustzijn) is.

Mithyā is afhankelijk van **satya**, onze ware natuur, **satya** is onafhankelijk van **mithyā**. **Mithyā** is **satya**, maar **satya** is vrij van **mithyā**. Het zijn compleet verschillende ordes van de werkelijkheid.

Sandhi: **sat asat vilakṣanam** is een samenstelling (**samāsa**) -> **sad asad vilakṣanam**
-> **sadasadvilakṣanam**

Samenstellingen (samāsa's) zijn in vele talen constructies die redelijk gemeengoed zijn. In het Sanskriet is een spreker of auteur nog vrijer om een samenstelling te formuleren. Er zijn verschillende soorten samāsa's die gevormd worden volgens regels.

Let op: **Asat** wordt hier niet gebruikt in de betekenis van "niet voorkomend in de empirische werkelijkheid", zoals een vierkante cirkel, de hoorns van een haas of de zoon van een onvruchtbare vrouw. Dat wordt **tuccha** (n.) genoemd. **Asat** wordt hier gebruikt om absolute niet-existentie te beschrijven. Er is dus geen **asat**. Er is alleen **sat** bestaan. Simpel.

Mithyā verschilt van beiden, want objecten worden wel ervaren.

Als we zeggen, de wereld is **mithyā**, zeggen we niet 'de wereld bestaat niet'. Want de wereld verschijnt en wordt ervaren. We zeggen wederom: 'De wereld is niet wat het lijkt dat het is'.

Vedānta nodigt uit om van de wereld te houden, omdat het in werkelijkheid niets anders is dan het zelf, bewustzijn. Als ik zeg: 'Ach, het bestaat toch allemaal niet, het is allemaal non-duaal, ik doe wat ik wil', heb ik last van *advaita shuffle* 😊, dan claimt mijn ego, de waarheid te zijn, zonder dat ik het doorheb, en gaat mijn verkeerde, kleine zelf ermee aan de haal. Dan ga ik zogenaamd vrij leven in de wereld. Nou, de persoon in de wereld is niet vrij. De persoon in de wereld heeft zijn karmische en dharmische plichten te doen. Vrijheid is weten hoe daar vrij van te zijn middels de kennis: Ik ben die persoon niet, ik ben de **adhiṣṭhāna** bewustzijn van die persoon én de wereld.

mithyā II

mithyā wordt ook wel formeel gekenmerkt als:

sat asat anirvacanīya Zowel vanuit **sat** als vanuit **asat** onbeschrijflijk

vacanīya 'zegbaar' van $\sqrt{\text{vak}}$ (2), spreken, praten

nir komt (na **sandhi**) van **nis** en betekent hier 'uit', 'naar buiten' (denk aan **nirvāṇa**, uitgeblazen van $\sqrt{\text{vā}}$ (1), blazen).

Nis-/nir- komt vaak voor in **vedānta**, in de betekenis 'weg van', zonder, uit: **nirvikalpa** (zonder mentale bewegingen, twijfel), **nirākāra**, zonder vormen, vormloos, **nirviśeṣa**, zonder specifieke eigenschappen.

Sandhiregel: klinker (behalve a/ā!) + s/h op stemloze klank = idem + r

nisvikalpa -> nirvikalpa

bhuḥ + bhuvah -> bhurbhuvah

nis-vacanīya -> nir-vacanīya

nirvacanīya uit-legbaar, uit-spreekbaar (benoembaar, definieerbaar)

a-nirvacanīya onbeschrijflijk, onbenoembaar, onuitsprekelijk, niet werkelijk in woorden te vatten.

Mithyā is zowel vanuit **sat** als vanuit **asat**, het niet-bestaan onbeschrijfelijk, onbenoembaar: **sat asat anirvacanīya**

Sat, het bestaan zegt niks **asat** het niet-bestaan zegt niks. Alles wat wordt uitgedrukt is **mithyā**.

Let op: **mithyā** is dus onbenoembaar en **satya** is onbenoembaar, dit komt omdat **mithyā** niks anders is dan **satya: advaita**. Het gaat erom te herkennen: Ik ben dat onbeschrijflijke. Vedanta is geen kennis om iets te beschrijven, zoals empirische wetenschap. Het is een kennismiddel om mijzelf als de onbeschrijflijke waarheid te leren zien.

Zo beschrijven we het onbeschrijflijke (**a-nir-vacanīya**) in **vedānta** 😊.

Dualis, tweevoud

Werkwoorden en naamwoorden kennen een dualis. Een vorm voor twee personen of zaken.

Naamwoorden:

Dualis vormen 3de, 4de en 5de naamval van alle soorten naamwoorden eindigen op:
bhyām

	sat (n) het bestaan
	Dualis
1 (nom.)	
vocativus (aanroepvorm)	
2 (acc.)	
3 (instr.)	sadbhyām
4 (dat.)	sadbhyām
5 (ablativus)	sadbhyām
6 (gen.)	
7 (loc.)	

Zo wordt het:

sadasadbhyām anirvacanīyam mithyā

sadasadbhyām staat hier in de 5de naamval. *Vanuit* het bestaan en *vanuit* het niet bestaan is **mithyā** onverklaarbaar.

Dit is een **dvandva-samāsa** van **dvi**, twee. Hier gewoon een opsomming van droge elementen. De delen zijn hier taal-technisch gelijkwaardig.

Conclusie

Klassieke definities van **mithyā** zijn:

I **sadasadvilakṣaṇam mithyā**

mithyā is dat wat verschillend (van betekenis) is van het bestaan (**sat**) en (verschillend van betekenis) van het niet-bestaan (**asat**). Het is een vreemde categorie waarin **vedānta** ‘illusie’ of ‘valsheid’ heel precies uitdrukt.

sadasadvilakṣaṇam samenstelling in 1e nv ev.

mithyā onverbuigbaar, indeclinable, ind. (**avyaya**)

II **sadasadbhyām anirvacanīyaṁ mithyā**

mithyā is zowel vanuit het bestaan als vanuit het niet-bestaan onbeschrijflijk.

Vandaar ook dat **māyā**, de schijnbare potentie, die de verschijning veroorzaakt, onverklaarbaar en onuitdrukkelijk is. Vanwege de oneindigheid van bewustzijn, is het nou eenmaal een mogelijkheid, zou je kunnen zeggen.

sadasadbhyām is een samenstelling (**samāsa**) in de dualis, 5de naamval (ablativus, vanuit).

Woordenlijst

अधि-	adhi	voorvoegsel (upasarga)	Op, boven, bovenop, over, bij, betreffende, gericht op.
अधिष्ठान	adhiṣṭhāna	n.	De basis (van het bestaan), de (enige (grond)).
अध्यारोप	adhyāropa	m.	Er volledig bovenop gelegd: superimpositie of superpositie.

अक्षरमाला	akṣaramālā	f.	alfabet (ketting/slinger (mālā) van letters (akṣarāh))
अनिर्वचनीय	anirvacaniya	mfn.	Onbeschrijflijk, onbenoembaar, onuitsprekelijk.
अन्तःकरण	antaḥkaraṇa	n.	Innerlijk (antar) instrument (karaṇa).
अप-	apa-	voorvoegsel (upasarga)	Weg van, uit, terug.
अपवाद	apavāda	m.	Ontkenning (cognitief terugnemen, wat ik eerst als echt beoordeelde).
ह्रस्व	dīrgha	mfn.	Lang
दृष्टि	dṛṣṭi	f.	Oog, het zien, blik, visie.
द्वि	dvi	telwoord	Twee
दीर्घ	hrasva	mfn.	Kort
काम्य कर्म	kāmya karma	n.	Een actie met een bindend verlangen.
कर्मन्	karman	n.	Actie en resultaten van actie. 1ste en 2de karma.
क्षेम	kṣema	m., n.	Verkrijgen – veilig stellen, behouden, berusten in.
लक्षण	lakṣana	n.	Definitie, karakteristiek, betekenis.
मल	mala	n.	Vuil, stof, onzuiverheden van de mind (kāma , lust, bindend verlangen, krodha , boosheid, lobha , hebzucht, moha , waanideeën, mada , arrogantie, trots, mātsarya , jaloezie, een vergelijkende geest).
मिथ्	mith (1)		Verenigen, paren, koppelen, ontmoeten (als vriend of tegenstander), afwisselen, een confrontatie aangaan, dhātu van mithyā .
मिथुन	mithuna	m., n.	Een paar, copuleren, sex.
मिथ्या	mithyā	ind.	Vals (relatief, afhankelijk, vergankelijk, veranderlijk echt). Komt van $\sqrt{\text{mith}}$. Monier Williams: Verenigen, paren, koppelen, ontmoeten (als vriend of tegenstander), afwisselen, een confrontatie aangaan. Bijvoorbeeld: mithuna betekent zowel een paar als copuleren, sex. $\sqrt{\text{mith}}$ drukt dus een relatie uit! Wat de werkelijkheid betreft drukt het de

			vreemde of schijnbare relatie uit tussen echt en relatief echt!
निराकार	nirākāra	mf.n.	Vormloos
निर्विकल्प	nirvikalpa	mf.n.	Zonder, weg van verschillende (vi) gedachten/ gevoelens: vikalpa , mentale bewegingen, twijfel. Denk aan nirvikalpa samādhi .
निर्विशेष	nirviśeṣa	mf.n.	Zonder specifieke eigenschappen.
निस्-	nis-	prefix (upasarga)	Uit, voort, weg van, zonder.
निष्कम कर्म	niṣkama karma	n.	Een actie vanuit een niet bindend verlangen, met de karma yoga houding, met als doel een helder innerlijk instrument.
निष्ठा	niṣṭhā	f.	Standvastigheid, gevestigd zijn in: kennis (jñānaniṣṭhā), brahman (brahmaniṣṭhā), zelf (ātmāniṣṭhā).
रुह	ruh (1)		Er op leggen, beklimmen, opspringen, bestijgen.
स्थान	sthāna	n.	Plaats, het staan.
शुद्धि	śuddhi	f.	purificatie
स्वर	Svara	m. n.	Geluid, klank, klinker, muzieknoot (in het bijzonder de drie Vedische reciteer toonhoogtes svārīta , udatta en anudatta).
तुच्छ	tuccha	mf.n.	Niet voorkomend in de empirische wereld. Een ontologische (zijns-) status naast sat , asat en mithyā .
वा	vā (1)		blazen
वाद	vāda	m.	Discours, dat wat besproken kan worden, een lesmethode (van $\sqrt{\text{vad}}$ (1), spreken).
वर्ण	varṇa	m.	Kleur, geluid, letter/ klank, (sociale) klasse, zoals brāhmaṇa-varṇa (Brahmanen-stand), kṣatriya-varṇa (politiek/ krijgerstand), vaiśya-varṇa (handelaren/ondernemers), śūdra-varṇa (arbeidersklasse). Letterlijk van $\sqrt{\text{vr}}$ (5, bedekken/ omhullen), bedekken, omhullen. In de diepste zin betekent varṇa dat wat zo en zo gemanifesteerd lijkt: Eeb beetje zoals nāma rupa , naam en vorm.

वर्णमाला	varṇamālā	f.	Alfabet (ketting/slinger (mālā) van geluiden (varṇāh)).
विलक्षण	vilakṣana	n.	Afwijkende definitie, afwijkende betekenis.